

O chorobie ASF

Afrykański pomór świń (*African Swine Fever - ASF*) to szybko szerząca się, zakaźna choroba wirusowa, na którą podatne są świnie domowe, świniodziki oraz dziki. W przypadku wystąpienia ASF w stadzie dochodzi do dużych spadków w produkcji: zakażenie przebiega powoli i obejmuje znaczny odsetek zwierząt w stadzie, przy czym śmiertelność zwierząt sięga nawet 100%.

Zgodnie z OIE przyjmuje się, że okres inkubacji choroby wynosi 15 dni (okres inkubacji w środowisku naturalnym: 4-19 dni, w przypadku choroby o ostrym przebiegu: 3-4 dni).

Wirus jest wyjątkowo odporny na działanie niskich temperatur i zachowuje właściwości zakaźne we krwi, kale, tkankach (zwłaszcza surowych, niedogotowanych produktów z mięsa wieprzowego lub dzików) przez okres nawet 3-6 miesięcy.

Informacje OIE o ASF dostępne są [tutaj](#).

Zagrożenie dla ludzi

Ludzie nie są wrażliwi na zakażenie wirusem ASF, w związku z czym choroba ta nie stwarza zagrożenia dla ich zdrowia lub życia.

Drogi zakażenia

Najczęstszym sposobem zakażenia zwierząt jest bezpośredni lub pośredni kontakt ze zwierzętami zakażonymi. Rozprzestrzenianie się wirusa jest stosunkowo łatwe za pośrednictwem osób i pojazdów odwiedzających gospodarstwo, skażonego sprzętu i narzędzi, zwierząt mających swobodny dostęp do gospodarstwa (gryzonie, koty, psy), jak również przez skażoną paszę, wodę oraz skarmianie zwierząt odpadami kuchennymi (zlewkami) zawierającymi nieprzetworzone mięso zakażonych świń lub dzików.

Przywożona żywność zawierająca produkty pochodzenia zwierzęcego może zawierać patogeny powodujące niektóre choroby zakaźne zwierząt, w tym afrykański pomór świń.

Nie pozwólmy, aby choroby zakaźne zwierząt przedostały się do UE!

UWAGA!!! ZAGROŻENIE ASF!!!

PROSIMY UWAŻNIE PRZECZYTAĆ !!!

JAK POSTĘPOWAĆ W PRZYPADKU ZNALEZIENIA PADŁEGO DZIKA?

Afrykański pomór świń (ASF) to groźna choroba wirusowa, na którą chorują **WYŁĄCZNIE ŚWINIE I DZIKI**.

Ludzie **NIE SĄ** wrażliwi na zakażenie wirusem ASF, stąd choroba ta nie stwarza zagrożenia dla ich zdrowia i życia. Występowanie ASF wśród dzików stanowi jednak bardzo poważne zagrożenie dla trzody chlewnej. Wirus ASF może przez długi czas utrzymywać się w zwłokach padłych dzików, dlatego powinny być one usuwane ze środowiska.

Celem niniejszej akcji informacyjnej jest wsparcie działań zmierzających do eliminacji wirusa, poprzez usuwanie ze środowiska martwych dzików, potencjalnie zakażonych ASF. Ścisłe przestrzeganie poniższych zasad zminimalizuje ryzyko ewentualnego rozprzestrzenienia się choroby, w tym ryzyko wprowadzenia ASF do gospodarstw, w których utrzymywane są świnie.

Jak postępować po znalezieniu padłego dzika?

- jeżeli to możliwe, **oznakować miejsce znalezienia zwłok dzika** w celu ułatwienia ich odnalezienia przez właściwe służby;
- **powstrzymać się od dotykania zwłok dzika** i pozostawić je w miejscu znalezienia;
- **zgłosić fakt znalezienia padłego dzika** do właściwego miejscowo powiatowego lekarza weterynarii lub najbliższej lecznicy weterynaryjnej lub straży miejskiej lub miejscowego koła łowieckiego: w trakcie zgłoszenia należy podać miejsce znalezienia zwłok (np. charakterystyczne punkty orientacyjne lub współrzędne GPS), dane osoby zgłaszającej (w tym numer telefonu kontaktowego), liczbę znalezionych zwłok dzików w danym miejscu, ewentualnie stan zwłok padłych dzików (stan ewentualnego rozkładu, wyłącznie kości);

W związku z zagrożeniem ASF:

- w lesie **nie wolno pozostawiać żadnych odpadków żywnościowych**;
- **należy powstrzymać się od wywoływania hałasu, który powoduje płoszenie dzików** (w tym używania sprzętów lub pojazdów powodujących hałas);
- nie spuszczać psów ze smyczy;
- należy pamiętać, iż zgodnie z prawem, na obszarach występowania ASF, **osobom mającym kontakt z dzikami nakazuje się stosowanie środków higieny niezbędnych do ograniczenia ryzyka szerzenia się ASF, w tym odkażanie rąk i obuwia**;
- należy przestrzegać zasady, że osoba, która znalazła padłego dzika, a tym samym mogła mieć kontakt z wirusem ASF, **przez 72 godziny po tym fakcie, nie powinna wchodzić do miejsc, w których utrzymywane są świnie i nie wykonywać czynności związanych z obsługą świń**.

Objawy ASF i zgłoszenie podejrzenia

Jak rozpoznać afrykański pomór świń?

Objawy afrykańskiego pomoru świń mogą być niespecyficzne, podobne do innych chorób lub zatruć, mogą być różne w różnych stadach (więcej informacji o chorobie można znaleźć w [materiałach OIE](#)). Następujące objawy zawsze powinny zaniepokoić hodowcę:

- nagłe padnięcia świń - ASF w stadzie świń może niekiedy objawić się jedynie nagłymi padnięciami, bez innych objawów towarzyszących;
- wzrost wewnętrznej ciepłoty ciała (do 40,5-42°C), któremu mogą nie towarzyszyć inne symptomy (gorączkujące świny mają czasem zachowany apetyt, poruszają się na ogół normalnie);
- inne objawy kliniczne, które mogą dołączyć do gorączki:
  - sinica skóry uszu, brzucha i boków ciała,
  - drobne, lecz liczne wybroczyny w skórze,
  - zaczerwienienie skóry widoczne zwłaszcza na końcach uszu, ogona i kończynach,
  - duszność,
  - pienisty wypływ z nosa,
  - wypływ z worka spojówkowego,
  - biegunka - często z domieszką krwi,
  - wymioty,
  - niedowład zadu,
  - objawy nerwowe w postaci podniecenia, drgawek mięśni i skurczów kloniczno-tonicznych,
  - ronienia u prośnych macior;
- niekiedy gorączce mogą towarzyszyć posmutnienie, utrata apetytu, szybkie i trudne oddychanie oraz zaleganie wydaliny z nosa i oczu, wymioty, zaparcia, krwista biegunka, przed śmiercią może nastąpić śpiączka, która pojawia się jeden do siedmiu dni po wystąpieniu pierwszych objawów klinicznych.

Podejrzewasz wystąpienie afrykańskiego pomoru świń?

Świnie zakażone wirusem afrykańskiego pomoru świń często wykazują objawy chorobowe podobne do objawów innych chorób (gorączka, wybroczyny, apatia, poronienia, padnięcia bez innych wyraźnych objawów) - dlatego w przypadku najmniejszego podejrzenia lub nawet domniemania możliwości wystąpienia ASF w stadzie, przede wszystkim na obszarach na których choroba występuje lub w sąsiedztwie tych obszarów, należy zgłosić podejrzenie ASF do właściwego [powiatowego lekarza weterynarii](#) celem umożliwienia pobrania próbek w kierunku wykluczenia ASF. Zgłoszenie należy przekazać bezpośrednio albo za pośrednictwem

lekarza weterynarii opiekującego się gospodarstwem lub właściwego miejscowo organu samorządu terytorialnego (wójta, burmistrza).

W przypadku stwierdzenia padnięć trzody chlewnej w gospodarstwach zlokalizowanych w województwach podlaskim, lubelskim oraz mazowieckim, właściciele zwierząt powinni **natychmiast** poinformować o tym fakcie właściwego powiatowego lekarza weterynarii.

Likwidacja ogniska ASF

Zgodnie z [ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt](#) oraz w [rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń](#), wystąpienie afrykańskiego pomoru świń u świń w gospodarstwie (ognisko ASF) wiąże się z koniecznością podjęcia przez Inspekcję Weterynaryjną działań mających na celu:

- jak najszybszą likwidację ogniska,
- ustalenie źródła choroby,
- ustalenie czy nie doszło do przeniesienia choroby do innych gospodarstw (lub innych podmiotów, np. rzeźni).

W przypadku stwierdzenia ogniska ASF, pod nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej podejmowane są m. in. następujące działania:

- wszystkie świny w gospodarstwie, w którym stwierdzono ASF muszą zostać niezwłocznie zabite, a ich zwłoki zniszczone;
- zniszczeniu podlegają również obecne w gospodarstwie wszelkie produkty pozyskane od świń oraz wszelkie przedmioty i substancje (w tym pasze), które mogły zostać skażone wirusem ASF i nie mogą zostać odkażone;
- gospodarstwo, w którym stwierdzono ASF podlega oczyszczaniu i dezynfekcji przy użyciu odpowiednich preparatów biobójczych, które wykazują działanie unieszkodliwiające w stosunku do wirusa ASF (więcej informacji o dezynfekcji znajdziesz [tutaj](#)).

Po zakończeniu wszelkich niezbędnych działań musi minąć odpowiednio długi okres, zanim w gospodarstwie ponownie będą mogły być umieszczone pierwsze świny (co najmniej 40 dni od dnia zakończenia oczyszczania i dezynfekcji).

Obszary: zagrożony i zapowietrzony

Wokół ogniska ASF wyznacza się obszar zapowietrzony (o promieniu co najmniej 3 km) i obszar zagrożony (sięgający co najmniej 7 km poza obszar zapowietrzony).

Gospodarstwo utrzymujące świny, położone w obszarze zapowietrzonym lub zagrożonym,

wyznaczonym w związku z wystąpieniem ogniska ASF (obszary wymienione w rozporządzeniach powiatowego lekarza weterynarii lub Wojewody), obowiązuje bezwzględny zakaz wywozowania świń z tego gospodarstwa przez okres:

- 40 dni - w obszarze zapowietrzonym, przy czym zakaz wywozu świń z gospodarstw w obszarze zapowietrzonym może zostać skrócony do 30 dni, jeżeli na podstawie przeprowadzonych zgodnie z instrukcją diagnostyczną, intensywnych programów pobierania próbek i badań tych próbek wykluczono chorobę,
- 30 dni - w obszarze zagrożonym, przy czym zakaz wywozu świń z gospodarstw w obszarze zagrożonym może zostać skrócony do 21 dni, jeżeli na podstawie przeprowadzonych zgodnie z instrukcją diagnostyczną, intensywnych programów pobierania próbek i badań tych próbek wykluczono chorobę.

Po upływie ww. okresów należy zgłosić się do powiatowego lekarza weterynarii w celu uzyskania pozwolenia na przemieszczenie zwierząt z gospodarstwa. Szczegółowe informacje o możliwości przemieszczenia świń z gospodarstw położonych na obszarze zapowietrzonym i zagrożonym można uzyskać u powiatowego lekarza weterynarii.

Zasady ochrony świń przed ASF

W celu ograniczenia ryzyka zakażenia świń wirusem ASF w gospodarstwach, w których utrzymywane są świny powinny być wdrożone wszystkie podstawowe zasady zabezpieczenia miejsc utrzymywania zwierząt przed przypadkowym przeniesieniem czynników zakaźnych w sposób mechaniczny:

- nie kupowanie świń nieoznakowanych i bez świadectwa weterynaryjnego - dla zdecydowanej większości ognisk stwierdzonych w 2016 r. jako przyczynę przeniesienia zakażenia wirusem ASF, na podstawie wyników dochodzeń prowadzonych przez Inspekcję Weterynaryjną oraz Policję, wskazuje się nielegalną działalność człowieka (osoby prowadzące nielegalne lub niezgodne z przepisami prawa działania w zakresie przemieszczania świń/dzików lub pozyskanych z nich produktów);
- nie skarmianie zwierząt paszą niewiadomego pochodzenia ani produktami (w tym resztkami, zlewkami) pochodzenia zwierzęcego;
- unikanie kontaktu z padłymi świniami (lub dzikami) - w przypadku kontaktu z padłą svinia lub dzikiem należy jak najszybciej umyć ręce lub zdezynfekować środkiem na bazie alkoholu oraz oczyścić i zdezynfekować obuwie;
- zabezpieczenie budynku, w którym są utrzymywane świny, przed dostępem zwierząt domowych;
- utrzymywanie świń w budynkach, w których nie są jednocześnie utrzymywane inne zwierzęta gospodarskie kopytne;
- zabezpieczenie budynków inwentarskich, magazynów pasz oraz miejsc przechowywania ściółki przed dostępem zwierząt dzikich (w tym gryzoni);

- rezygnacja z udziału w polowaniach;
- nie wnoszenie do gospodarstw części dzików;
- zachowanie podstawowych zasad higieny:
  - odkażanie rąk i obuwia,
  - stosowanie odzieży ochronnej i narzędzi pozostawianych w budynku inwentarskim po zakończeniu prac,
  - okresowe odkażanie odzieży ochronnej i narzędzi;
- zastosowanie mat dezynfekcyjnych na wjazdach i wyjazdach do gospodarstw i przed wejściami do budynków inwentarskich;
- uniemożliwienie osobom postronnym (nie zajmującym się zawodowo zwierzętami lub leczeniem zwierząt w danym gospodarstwie) wchodzenia - zwłaszcza po kontakcie z padłą świnia lub dzikiem - do budynków inwentarskich w gospodarstwach, w których utrzymywane są świnie.

Ponadto należy ściśle stosować się do zaleceń służb weterynaryjnych na danym terenie.

Zasady ochrony świń przed ASF

W celu ograniczenia ryzyka zakażenia świń wirusem ASF w gospodarstwach, w których utrzymywane są świnie powinny być wdrożone wszystkie podstawowe zasady zabezpieczenia miejsc utrzymywania zwierząt przed przypadkowym przeniesieniem czynników zakaźnych w sposób mechaniczny:

- nie kupowanie świń nieoznakowanych i bez świadectwa weterynaryjnego - dla zdecydowanej większości ognisk stwierdzonych w 2016 r. jako przyczynę przeniesienia zakażenia wirusem ASF, na podstawie wyników dochodzeń prowadzonych przez Inspekcję Weterynaryjną oraz Policję, wskazuje się nielegalną działalność człowieka (osoby prowadzące nielegalne lub niezgodne z przepisami prawa działania w zakresie przemieszczania świń/dzików lub pozyskanych z nich produktów);
- nie skarmianie zwierząt paszą niewiadomego pochodzenia ani produktami (w tym resztkami, zlewkami) pochodzenia zwierzęcego;
- unikanie kontaktu z padłymi świniami (lub dzikami) - w przypadku kontaktu z padłą świnia lub dzikiem należy jak najszybciej umyć ręce lub zdezynfekować środkiem na bazie alkoholu oraz oczyścić i zdezynfekować obuwie;
- zabezpieczenie budynku, w którym są utrzymywane świnie, przed dostępem zwierząt domowych;

- utrzymywanie świń w budynkach, w których nie są jednocześnie utrzymywane inne zwierzęta gospodarskie kopytne;
- zabezpieczenie budynków inwentarskich, magazynów pasz oraz miejsc przechowywania ściółki przed dostępem zwierząt dzikich (w tym gryzoni);
- rezygnacja z udziału w polowaniach;
- nie wnoszenie do gospodarstw części dzików;
- zachowanie podstawowych zasad higieny:
  - odkażanie rąk i obuwia,
  - stosowanie odzieży ochronnej i narzędzi pozostawianych w budynku inwentarskim po zakończeniu prac,
  - okresowe odkażanie odzieży ochronnej i narzędzi;
- zastosowanie mat dezynfekcyjnych na wjazdach i wyjazdach do gospodarstw i przed wejściami do budynków inwentarskich;
- uniemożliwienie osobom postronnym (nie zajmującym się zawodowo zwierzętami lub leczeniem zwierząt w danym gospodarstwie) wchodzenia - zwłaszcza po kontakcie z padłą swinia lub dzikiem - do budynków inwentarskich w gospodarstwach, w których utrzymywane są świnię.

Ponadto należy ściśle stosować się do zaleceń służb weterynaryjnych na danym terenie.

Materiały pomocnicze dla hodowców świń

W dniu 28 lutego 2018 r. weszły w życie przepisy [rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 lutego 2018 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń](#), określającego dodatkowe wymagania dla hodowców świń na terytorium kraju znajdującym się poza obszarami objętymi restrykcjami w związku z występowaniem ASF, tj. poza obszarem ochronnym, objętym ograniczeniami i zagrożenia.

Zamieszczone poniżej dokumenty stanowią materiał pomocniczy w realizacji wymagań [rozporządzenia](#). Dokumenty te stanowią jedynie przykładowy wzór i nie muszą być prowadzone dokładnie w takiej formie.

Przykładowy sposób wypełniania dokumentacji wskazano w pierwszych wierszach następujących plików:

- Dokumentacja przeglądu budynków
- Rejestr wejść do budynków utrzymywania świń

- Rejestr środków transportu.

kategoria:ASF - Materiały pomocnicze dla hodowców świń [12]				
FORMAT	NAZWA PLIKU	DATA PUBLIKACJI	ROZMIAR	POBIERZ
pdf	zasady mycia i dezynfekcji środków transportu, obuwia i pomieszczeń	2019-06-03 12:33	251.44KB	pobierzplik: zasady mycia i dezynfekcji środków transportu, obuwia i pomieszczeń
xlsx	wzór spisu świń	2018-07-17 14:18	11.42KB	pobierzplik: wzór spisu świń
xlsx	dokumentacja czyszczenia i dezynfekcji w gospodarstwie - strefy I-III	2018-07-17 14:17	10.97KB	pobierzplik: dokumentacja czyszczenia i dezynfekcji w gospodarstwie - strefy I-III
xlsx	dokumentacja czyszczenia i dezynfekcji w gospodarstwie - poza strefami	2018-07-17 14:17	11.03KB	pobierzplik: dokumentacja czyszczenia i dezynfekcji w gospodarstwie - poza strefami
pdf	Informacje dla hodowców, dotyczące źródeł zakupu słomy	2018-06-20 09:46	146.35KB	pobierzplik: Informacje dla hodowców, dotyczące źródeł zakupu słomy
pdf	Ulotka informacyjna cz. I	2018-03-29 14:18	214.79KB	pobierzplik: Ulotka informacyjna cz. I

pdf	Ulotka ASF cz. II zasady których należy przestrzegać w celu ochrony gospodarstwa przed wirusem ASF	2018-03-29 14:18	721.2KB	pobierzplik: Ulotka ASF cz. II zasady których należy przestrzegać w celu ochrony gospodarstwa przed wirusem ASF
pdf	Przestrzeganie zasad bioasekuracji w gospodarstwach podlegających wymaganiom rozporządzenia ws środków ASF	2018-03-29 14:17	159.52KB	pobierzplik: Przestrzeganie zasad bioasekuracji w gospodarstwach podlegających wymaganiom rozporządzenia ws środków ASF
pdf	Lista preparatów do dezynfekcji rąk	2019-03-29 12:03	122.34KB	pobierzplik: Lista preparatów do dezynfekcji rąk
xlsx	Dokumentacja przeglądu budynków	2018-03-29 14:16	12.03KB	pobierzplik: Dokumentacja przeglądu budynków
xlsx	Rejestr wejść do budynków utrzymywania świń	2018-03-29 14:16	10.47KB	pobierzplik: Rejestr wejść do budynków utrzymywania świń
xlsx	Rejestr środków transportu	2019-02-25 15:17	10.34KB	pobierz